

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Moravská zemská knihovna v Brně poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů Digitální knihovny MZK podléhá autorským právům. Využitím Digitální knihovny MZK a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z Digitální knihovny MZK není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Lidové noviny**

Vydavatel: **Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně**

Vydáváno v letech: **1893 - 1945**

Číslo ročníku: **3**

Číslo výtisku: **12**

Datum vydání čísla: **15.1.1895**

Identifikátor ISSN: **1802-6265**

Stránky: **(1), 2, 3, 4**

Na „Lidové Noviny“ předplácí se v Brně v administraci: za měsíc . . . 1 zl. — kr. za čtvrt let . . . 3 zl. — kr. s donáškou: za měsíc . . . 1 zl. 10 kr. za čtvrt let . . . 3 zl. 30 kr. Poštou: za měsíc . . . 1 zl. 25 kr. za čtvrt let . . . 3 zl. 75 kr. V drobném prodeji: Měsíčně . . . za 4 kr. ročně . . . za 5 kr.

LIDOVÉ NOVINY.

Orgán strany lidové na Moravě.

Nedostane-li kdo číslo, může si o ně dopisat dopisem, bez známky, ale otevřeným. Inzeráty platí se hotově napřed. Předplacení a inseráty přijímá administrace, Rudolfova ulice č. 5 v I. posch. Redakce: Ulice Van der Stran-ova č. 5. (vedle česk. vys. gymnasia) I. posch.

K organizaci živnostnictva.

Pane, hyneme! Tak volá řemeslník, tak volá rolník, tak se volá ze všech stran. Velkokapitál, velké peníze bremeno dluhů veskeré snahy, ničej výsledky práce. V té krušné chvíli není nepohoditelné, že zraky všech křesťanů obrácení se k tomu, jenž v první řadě povinen jest přispěti, zjednati nápravu — ku státu. Také živnostnictvo moravské prodčalo tuto periodu. V posledních dvou letech konal se v městech našich sjezd za sjezdem. Ústřední spolek brněnský svolával jeden za druhým, dr. Záček na nich objasňoval situaci a výsledkem stěsky a přání živnostnictva sliboval, že všemožně se na radě říšské přičiní, aby jim bylo vyvoláno. Ovšem z opatrnosti vždy dodal, že poměry v říšském parlamentu nejsou příznivé radikální opravě živnostenského řádu. Na sjezdech volalo se tedy po opravě živnostenského řádu a připravoval se materiál k anketě. V těch dobách byla anketa tím kouzelným proutkem, kterým na tvářích zoufalce se vyvoludili dal úsměv blažné naděje. Anketa živnostenská se odbyla, látky poskytl prave spousty, ale již po jejím skončení živnostnictvo vycitilo, že celá ta obrovská a nákladná práce zůstane bezúčelnou. Expertům moravským dostalo se počevši až na zbytek, avšak to byl jediný vědek za jejich dobrou snahu. Oprava živnostenského řádu, jak ji předložil sněmovně hr. Wurmbrand, který snad není zcela bez dobré vůle, ukázala se nedostatečnou. Hora porodila myš, na niž zvedá ještě velkokapitál hůl, aby jí utloukl. Velké naděje, které se vyvolávaly na sjezdech ústředního spolku, měly za následek velké sklamaní, roztrpčení. Živnostníkům se otevřely oči, poznali, že jen bláhový může čekat pomoc z vídenského parlamentu, kde stavovské zastoupení je tak smutné a nepříročné, že skutečně plodná práce v zájmu středních stavů tu není možná. Trpké sklamaní seslavovalo trpké zkušenosti s c. k. politickými úřady ve společnostech, zkušenosti s nemocenskými pokladnicami, zvláště s úrazovou, kde všude živnostnictvo vydané je stálemu, namože pouze byrokratickému a zbytečnému šikanování. Rozmýšlelo pohlížejí dnes četní živnostníci na sjezdovou akci ústředního spolku, již se mrlhal jen čas a peníze. Vůdcím kruhům ústř. spolku snad tato akce vyhovovala, ale rozhodně nevyhověla živnostnictvu, které na zavolání sjěždělo se k sjezdům v počtu nejhojnějším. Vedení ústředního spolku nese samo vinu. Ono zapomnělo, že hlavním úkolem spolku je — živnostnictvo organizovat. Zapomnělo, že živnostnictvo nutno organizovat tak, aby v organizaci své vlastní kruhům imponovalo, aby v organizaci své pomoci dovedlo čelit živlům protivným. Tu se skutečně jen jezdilo, aby se jistí páni

massově představovali jako spoliobojovníci a přijímali poety. Vedení ústředního spolku ukázalo úplnou neschopnost pro vše tak vážnou a pracnou, jakou je organizování živnostnictva, ač nullo dobrý příklad k následování v organizaci dělnictva. Dělnictvo nepožádá jen o pevnou organizaci celku, nýbrž postulovalo důležitost a prospěšnost organizace odborové. Nutnost organizace vypracovává se v živnostnictvu sama na povrch úvahy a dostalo se jí výrazu na schůzi delegátů živnostenských společenstev v Přerově dne 26. prosince m. r., kterou svolaly společenstva a firm. besedy kroměřížská, přerovská a kojetínská. Tu se ozvaly hlasy, že je třeba organizace ne jednotlivců, ale společenstev, která v jednom pevném svazku spíše by čelili mohla libovolně a různým výkladům zákona úředníky při c. k. okr. hejtmanských, jimž živnostenská společenstva namože jsou jen podružným orgánem výkoným. V tomto svazku spíše snad dalo by se dohlédnouti, aby oprávněná zákona dostala se společenstvům větší právomoci, širší působnosti právě z práv těchto politických a živnostenských úřadů. Tato organizace společenstev byla by užitečnou i jednotlivým radou a součinností v otázkách hlavních a většího rozhledu a znalosti právní vyžadujících. Tato organizace byla by tudíž mluvčím sdružených společenstev vůči vládě, parlamentárnímu sborům a úřadům i hlavním bojovníkem. Druhá část zážeb v Přerově vyslovených se nesla k organizaci odborové, tedy k spojování se společenstev stejných odborů práce hlavně za účelem akce svépomocné. Je patmo, že otázka organizace v živnostnictvu vůči hledě krystalisuje a že snad záhy poznáme útvar její, útvar imponující. Na schůzi přerovské přijato bylo, aby takováto organizace provedla se v obvodu obecního a živnostenského komory olomoucké. Organizace ta by i v národním a politickém ohledu znamenala pokrok. My si jen s celým tím důležitým stavem národa našeho musíme přát, aby schopní a obětiví mužové se záležitosti energie ujal i v brzkou ji provedl k prospěchu a užitku celého stavu i národa.

Zemské sněmy.

Ve schůzi 12. t. m. sněmu českého odůvodňoval posl. J. Sedláček (Sčech.) v prvním čtení svůj návrh ve příčině opravy zákona domovského z r. 1863. Navrhovatel žádá na vládu ustanovení, kde kterých by o právu domovském rozhodovaly jediné obce a v pořadí instancním úřady samoprávné, nikoli však také úřady politické, jak se to díti má dle nové osnovy vládní. — Posl. Adámek odůvodňoval — v prvním čtení už po třetí — svůj návrh

na změnu některých paragrafů zákona o dozoru ke školám (ze dne 24. ún. 1873). Navržené Adámekovy opravy mají především ku oslolení olivu neodvíslych zájmů: rodičů a poplatníků ve školních radách. — Za druhé uléviti má ženským financím. Jaká křivda se také v ohledu tomto království českému děje, z toho jest lze poznati, že náklady na okresní dozor ku školám v Hallií ulražuje stát cele, u nás v Čechách toliko částečně. V Hallií jsou tyto státní náklady na r. 1895 rozpočteny na 111.660 zl. v Čechách toliko na 59.465 zl. — Návrh odložán výboru školnímu. — Posl. Adámek odůvodňuje po té svůj další návrh, aby byla správa společných sirotčenských pokladic upravena zvláštním zákonem a při této úpravě aby bylo především opatřeno používání nabytých záložních fondů společných sirotčenských pokladic k dobročinným účelům, zvláště pak ku podporování a zakládání ústavů ku opatrování, vychovávaní a vzdělávání chudých sirotků a opuštěné mládeže. — Konečně odůvodňoval Adámek návrh na zřízení statistické kanceláře pro království české. Na sněmu slezském protestoval ve schůzi 12. t. m. konané posl. dr. Stratil proti stranictví, s jakým zemský výbor zaraďuje české obecné školy do nižších a německé školy do vyšších tříd platebních. Po té odůvodňoval dr. Stratil svůj návrh na suizení hlavní sumy daně pozemkové pro Slezsko. Včera tomu bylo zrovna rok, co posl. Spínčič na sněmu istrijském odůvodňoval — ovšem marně — návrh, aby protokoly byly feči též v jazyku chorvatském pronesené, a dnes — po roce?! Čteme o brutálnosti poslanců i občánů vláských proti poslancům slovanské většiny obyvательства a osobní bezpečnosti pěti slovanských zástupců srala se v Poreči tak ohroženou, že poslanci té před sobotní schůzi sněmovní z Poreče — odejeli! Vláši oceli se sami mezi sebou a jak veselo to na sněmu šlo, ukazuje tento strašný referát sněmovní: Posl. Tomasi interpelluje vládu, proč dosud jmenován nebyl náměstek zemského hejtmana. (Vláši chtějí, aby i tento náměstek byl z jejich řad!) — Posl. Bubba navrhuje, aby vymoženo bylo odvolání nařízení stran vyvívání dvojjazyčných štítů úředních v Istrii. — Posl. Venier navrhuje protest proti připevnění dvojjazyčných tabulek úředních v Piranu a žádá jejich odstranění. (Potlesk a souhlas na galerii. „Viva Pirano!“) Posl. Glezer navrhuje, aby sněm vymořil zrušení listin porotců pro rok 1895. (Opět obrovský potlesk a souhlas na galerii!) Zemský hejtman oznamuje, že přisídící zemského výboru Bartoli, Cleva a Gambini složili svá místa. (Patrně demonstrace proti vládě!) Konečně podán návrh, že na sněmu užíváno býti smí jen vlastiny. (Potlesk a bouře souhlasu mezi poslanci a na galerii.) Tak zajímavé to vypadá na sněmku istrijském a ga-

Zavražděné duše.

Román. Napsal Margitay Dezső. — Z maďarštiny přeložil Gustav Narcis Mayerhoffler.

(Pokračování.)

Na obloze lesky se hvězdy jako velké oči; na poli bylo něco málo rosy; ve vzduchu mšila se přitpklá vůně čerstvé posečeného sena s vůní dozrávajících ovoce. — Ema, seskočiv s tramwaye, spěchal úzkou pěšinkou do svahu k maleléké vile Gemlesserev. Již v polovici cesty spatřil průčelí, spočívající na útržkách sloupců; vysoká okna, jež zářila elektrickým světlem, jímž celá villa byla osvětlena. Na pravé straně budovy za keři bezovými a thulovými stály a čekaly povozy hostů: zářivá kupé, otevřené faetony, oblé landaury; koně hlavou pokyvuující, usmíva stříhající. Tu a tam v pestrých chomáčích stáli různí livrejovani služové a kočoví; dlouhošosý trak, plátní šňurami zdobený husarský dolman, německé, zcela oholené tváře, koketně natočené černé kniry. Před průčelím a na širokém schodišti pobíhali služové, oděni v černé fraky s bílými náprsenkami a bílé krávkami. Ema zastavil se váhavě a rozpačité v slušné dáli, u litinového plotu, ukryt stínem lískového křoví. Nebylo-li by lépe, aby se obrátil? Jak bude se moci objeviti sluhám tak prostě jako chodce pěší? A pak — což dostalo-li se jemu pozvání z poučého onyly? Co mu řekne strýc Vilém, až ho spatří v sátech? Nestáhne-li své masité obočí v hněvném pohledu, neobzledne-li do žluta a šeptem se ho otáže: »Synu! Kdo tě sem pozval? Jak jsi se sem dostal?« A domácí pán, a domácí paní? Co ti řeknou, až spatří před sebou cizího člověka, s nímž se posud nikde nikdy neshledali? Spatřil před sebou dvě klidných očí laskavého

vzhledu. Ty dvě oči hleděly na něho prosebně. Ani ho nepobízely, ani ho nozřádey. Jen jako by mu říkaly: »Já jsem tu také! Jak jsi se rozhodl?« Ema pozvedl hlavu; vstoupil otevřenou bránou, spěšně přeběhl schodiště a podávaje sluhovi svrchník, jež na rameni nesl, druhou rukou — jakoby jenom náhodou — pokynul pozváním se zlatou ořízkou a spěchal do sálu. Na chodbách květinami zdobených a v sálech vesměs otevřených již mnoho hostů se procházelo. U jedněch dveří spatřil strýce Viléma, který stál upřeně před jedním podivným pámem, že tento nikterak nemohl se ho zbavit, ač při nekonečném vysvětlování strýcově si jen směšně popískával. Pán ten měl řídké, krátké, simper-tinentně; plavé vlasy nahoru sčesané, vousy koponě barvy rovněž vzhůru vyčesané, bezbarvý, vzhůru nakroucený knír, tupý nos, rty stále ke hvízdání napoulené a tělo, nohy i ruce stále se chvějící a klepající, jakoby trpěl nemocí svatovítskou. Emovi v mozku kmitla se myšlénka, aby do sálu vstoupil dveřmi se strany protější; ale péce jen vztýčil hlavu a obrátil se k těm dveřím, kde stál jeho strýc. Tresoucí se pán, používí dobré té příležitosti, kdy strýc Vilém se obrátí, spěšně odešel, klepaje při tom celým tělem, jakoby se bál, že by kdosi ze zadu chtěl chytiti ho za kabát. Strýc Vilém na okamžik zadíval se upřeně, překvapeně na synovce, který s hlavou hrdě vztýčenou přímo k němu kráčel. Ale za okamžik také vztýčil hlavu a popošel přechozím s výrazem protektora v líci několik kroků vstříc. »Tys tady? Přišel jsi také? Dobře jsi učinil! Člověk nesmí v tomto světě zůstat stále u kamen, chce-li to k něčemu přivést. Podívej se na mne! Kdybych já byl zůstal v koutě u kamen! Ale ty snad ještě nežnáš mého švakra, domácího pána? Tamto právě kráčí, počkej, představím tě hned.« Ano! tam přicházel. Ubíral se ke dveřím: ruce

měl v zadu založev. Byl to malý, tlustý člověk, širokého čela, s kadeřemi do čela v podobě kačichného ocasu sčesanými a černými jako uhlí; na bradě byl vyholen, za to na obou tvářích měl dlouhé vousy, které rovněž byly černé jako uhlí; silný, masitý nos; masité, vyboulené pysky, jež byly stále a všude k hvízdání napouleny; oči popelavé, nemilosedobé do světa hledící a silný podbradek, jenž sotva límeč košile stačil. Byl již jistě přistárým; proto však mluvil se o něm, že neopovrhne krásným pohlavím. I teď je tak elegantním ve své na kulatém bíšku napjaté vestě, s těžkým zlatým řetězem křížem na ní visícím, uprostřed něhož do očí září a třpytí se drahé certy, s černými vlasy s velkou pečlivostí ušesanými, s černými vousy, jejich barva je podezřelá, velice podezřelá! »Hrm! — zakašlal strýc Vilém, při čem levic — hezky s vysokou — pokynul na rad k svému synovci. »Zde je můj synovec, Ema Kolovráth.« Milostivý pán, který snesl i toho, aby se mu říkalo »Excellenci«, pohlédl na Emu, prohlédl si ho jednou shora dolů, podruhé s dolů nahoru a pak i on si jednou zakašlal: »Hrm!« Představil bylo odbyto. Mocný pán rada s rukama posud nazad založenými uspokojeně ubíral se dál, zanechav tu státi jak představitel tak představeného. Strýc Vilém však nebyl tím mužem, který tak snadno dal by se setřásti někomu s krku. Běžel rychle za švakra, o němž často s ohrnutými rty v kanceláři své říkával: »Gemlessere?! Co ten by věl beze mne! — Však on to také cítí. Jak se na mne vsade všst!« Běžel tedy za tímto Gemlessere, který se mu »tolik na krk věšl«, ponechav Emovi na vůli, aby činil, co chce sám. Mladý muž zaražen hleděl za nimi; pak rozhlížel se po cizích lidech v sále. (Přistě dále.)

MALÝ OZNAMOVATEL.

Pisemným dotazům budíž přiloženo porto na odpověď.

Platí se za tři slova 2 kr., za tučné slova 1 kr. Nejmenší oznamení stojí 10 kr.

Nabídnuti k sňatku

Mladý vdovec s 2 vyrostlejšími dětmi, zaměstnaný v továrně... (text continues with details of the man's background and his desire for a partner)

Přelovná zahradová na brk

Řemesle kinnové syrečky, dobré... (text continues with details about a business opportunity or product)

Horecké kinnové syrečky, dobré.

Práci kaší starosvědecký... (text continues with details about a business or craft)

Ručně čisti!

čisté čistí! Soubři prstany... (text continues with details about a cleaning service or product)

Služby a práce.

Příjme se hech s přírodním... (text continues with various job and service advertisements)

A rakovních starosvědecký

Práci kaší starosvědecký... (text continues with details about a business or craft)

Horecké kinnové syrečky, dobré.

Práci kaší starosvědecký... (text continues with details about a business or craft)

Ručně čisti!

čisté čistí! Soubři prstany... (text continues with details about a cleaning service or product)

Kup a prodej.

Hodně k zajištění... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Národního vyšívání!

Národního vyšívání!... (text continues with details about a needlework business)

Všeob. oznamov.

Všeob. oznamov... (text continues with general notices)

Dívky nejlevnější poskytuje

Dívky nejlevnější poskytuje... (text continues with details about a service or product)

Národního vyšívání!

Národního vyšívání!... (text continues with details about a needlework business)

Všeob. oznamov.

Všeob. oznamov... (text continues with general notices)

Pro cukrovary a továrny

Pro cukrovary a továrny... (text continues with details about a business opportunity)

Dražba. Ve středu dne 20. ledna... (text continues with details about an auction)

Advertisement for 'K jarním seti!' featuring various goods and prices.

Advertisement for 'Výměna místa.' regarding school or work changes.

Advertisement for 'Mezinárodní panoráma' in Brno.

Advertisement for 'PRAHU, Solnohrady' featuring a panoramic view.

Large advertisement for 'Dětské Mody' magazine, highlighting its content and pricing.

Advertisement for 'Časopisu pro prádlo a ženské ruční práce' (Magazine for lace and women's handwork).

Advertisement for 'Národního vyšívání!' (National Needlework) featuring various items and prices.

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Učně, jakož i mladice

Učně, jakož i mladice... (text continues with details about job opportunities)

Kup a prodej.

Kup a prodej... (text continues with details about buying and selling items)

Advertisement for 'JAN STOUPA' featuring an illustration of a building and text about construction or renovation services.